

A close-up photograph of a blue denim pocket. The pocket is made of dark blue denim with visible orange-brown stitching. There is a significant tear in the fabric on the right side of the pocket, with white and blue threads frayed and protruding. The background is a solid black rectangle containing white text.

**Nekaterere
skrivnosti
ne smejo
ostati skrite!**

Goran Vojnović

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Nekatere skrivnosti ne smejo ostati skrite!

Goran Vojnović

*Ilustrator:
Damijan Stepančič*

**Nekatere skrivnosti
ne smejo ostati skrite!**
Spregovori in se osvobodi.
**Spolno zlorabo otroka ali
sum prijavi policiji na 113!**

Stric

Vse se je začelo v torek, malo po tistem, ko je zvonec označil konec pouka in je zgodlarca zapičila pogled v mojo kontrolko, jaz pa sem švical. Bila sva sama v razredu, saj sem jo prosil, naj še enkrat sešteje moje točke. Do petice sta mi manjkali samo dve piki, pri sedmi nalogi pa sem enko, ki je označevala število točk, dokaj neopazno spremenil v štirico. Zato sem resno računal na raztresenost gospe Tomšič, ki je bila naša najstarejša učiteljica in smo jo za hrbtom ogovarjali, da nam o Grkih in Rimljanih predava iz lastnih izkušenj, pa na to, da se ji bo po koncu pouka kot ponavadi mudilo domov in da mi bo zvišala oceno že samo zato, da bi se me čimprej znebila.

A ko je potem sto let skozi svoja debela očala buljila v številke, ki bi jih v tem času še trdibučni Matej vsaj trikrat seštel, sem začel vse skupaj obžalovati in

najraje bi kar izpuhtel iz razreda. Na vso moč sem se trudil, da bi zadržal na obrazu svoj piflarski pogled ter deloval tako zelo pridno in nedolžno, da gospa Tomšič niti pomislila ne bi na to, da bi šlo lahko za goljufijo. Nenadoma se je obrnila in me pogledala, mene pa je skoraj kap.

»A smo rekli, da je štiriintrideset točk štiri ali pet?«

Minutko ali dve kasneje, zadovoljen z novo petico, a še vedno v šoku zaradi strahu, ki ga je povzročil njen motni pogled skozi pepelnike, ki bi me, če bi trajal še sekundo dlje, brez dvoma pripravil do tega, da bi ji priznal vse svoje potegavščine za nazaj, sem se spuščal proti garderobi. Bil sem prepričan, da so vsi že odšli, a sem od daleč zagledal Dejana, ki si je prav počasi zavezoval superge.

Dejan je bil tisti moj sošolec, ki je vedno zadnji ostajal v

garderobi. Veljal je za piflarja na kvadrat, čeprav sploh ni bil odličnjak, a piflarji so bili za nas pač vsi, ki niso bili kul. In ker za Dejana človek res ni mogel reči, da je kul, je bil pač piflar na kvadrat in smo ga vsi z veseljem pustili čemeti v garderobi. Še zbadati se nam ga včasih ni ljubilo, kar je bilo milo rečeno bizarno, ker smo zbadali vse po vrsti. Ubogo Amelo, ki je bila malce bolj okrogla, smo klicali Globus in tisti najbolj zadirčni smo njeni glavi rekli Antarktika, joškam pa Severna in Južna Amerika.

Nimam sicer pojma, zakaj, a sem se ustavil za vogalom pred garderobo in ga na skrivaj opazoval. Naenkrat me je namreč začelo blazno zanimati, kaj počne ta piflar na kvadrat tam, ko vsi mi odidemo domov.

Dejan si je medtem obuval superge s polžjo hitrostjo, a to ni bilo nič posebnega, saj je vse delal počasi. Tudi jedel je najpočasneje v razredu in se ga je zato že v drugem razredu prijelo ime Prežvekovalec. Nato

je Dejan iz torbe potegnil vrečko s športno opremo in iz nje vzel lepo zložene kratke hlače in majico ter ju razgrnil pred seboj, mene pa je skoraj pobralo od začudenja. Že celo večnost ni telovadil. Stalno je imel neke bizarne izgovore in nazadnje je na veselje celega razreda zmenca, da ima kronični bronhitis, kar mu je dokončno nadelo ime Bronhi.

In zdaj je ta prežvekovalc Bronhi, ki je vsake tri tedne sicer ozdravel, a takrat obvezno pozabil doma vsaj kratke hlače, sedel sam v garderobi in zlagal neuporabljeno športno opremo v torbo.

Nič mi ni bilo več jasno, a se mi niti ni dalo več razmišljati o vsem tem in sem pač stopil v garderobo, da se na hitro preobujem.

»Marko, a greš domov?«

»Ja.«

»Kje pa greš?«

»Tam, kjer vedno.«

»Bi šel mimo mojega bloka? Če bi, bi šla lahko skupaj.«

Dejan je domov vedno hodil sam. Nekoč smo šli po pouku celo za njim, ker je Martin stavil z Asmirjem, da Dejan na poti do doma ne bo niti enkrat samkrat dvignil glave in pogledal naokrog. Zato je bilo njegovo vprašanje, če grem z njim do njegovega bloka, res čudno. Po pravici povedano, se mi ni niti najmanj dalo družiti z njim, še manj pa delati ovinka na poti domov, a mu iz nekega razloga nisem mogel reči ne.

Tako sem šel prvič iz šole skupaj z Bronhijem, za katerega sem bil vse do pred nekaj minutami prepričan,

da sploh ne ve, kako mi je ime. Vedno se mi je zdelo, da se dela, da je nekaj več od vseh nas in da se mu zdimo preveč bukovi, kot bi rekel Andrej, da bi se on pogovarjal z nami.

Tudi zdaj ni nič govoril in res nisem imel pojma, zakaj je želel, da skupaj molče buljiva v tla na poti domov.

»Dejan, koliko si pisal zgodovino?«

»Dve.«

»A ja? Koliko pik ti je zmanjkalo do trojke?«

»Ena.«

Za trenutek sem pomislil, da bi mu povedal, kako sem zgodlarco okrog prinesel, a sem dojel, da tega nima smisla razlagati nekomu, ki ga ne bi zanimalo niti, če

bi mu pravil, da sem prijel Amelo za Severno Ameriko.

Mislil, da sem ga v tistem trenutku dokončno uvrstil med čudake in se trdno odločil, da me pri njem nič več ne bo presenetilo. Dodal sem ga na svoj seznam posebnih, kjer je bil na vrhu moj bivši sosed Vitomir, o katerem je moj zdajšnji sosed Dušan Veliki razlagal, da ima v svoji glavi dve različni osebi in da je eni, tisti normalni, ime Vitomir, drugi, ki je totalno zmešana, pa je dal ta »normalni« Vitomir zmešano ime Klarens. Na seznamu sem imel še malo Mileno, ki je bila v resnici ena zelo smešna modelka, pa tisto eko-teto, ki je vsako popoldne pobirala smeti na travniku pred blokom. In če sem dobro pomislil, je bil Bronhi definitivno najbolj dolgočasen čudak, kar sem jih poznal.

Zato mi je prav odleglo, ko sva končno prišla do njegovega bloka. Pokimal sem mu v pozdrav in hitro krenil naprej proti svojemu bloku.

»Hvala, Marko.«

Ves začuden sem se obrnil, a je že izginil za vrati in pomislil sem, da imam prisluhe. Nisem razumel, zakaj bi se kdo komu zahvaljeval za to, ker je šel skupaj z njim iz šole.

Še enkrat sem pogledal proti Dejanovemu bloku, kjer pa me je že čakalo novo presenečenje. Dejan je namreč stopil ven iz bloka, se na hitro ozrl levo in desno, kakor bi želel preveriti, ali ga kdo opazuje, nato pa hitro stekel proti parku. Tega si niti pod razno nisem znal razložiti, sem se pa zato prepričal, da sem ga upravičeno dodal na svoj seznam in pomislil, da ta moj sošolec morda niti ni tako dolgočasen čudak, kot se zdi na prvi pogled.

Zvečer sva z mojo tri leta mlajšo sestro Evo zadovoljno mlaskala palačinke z marmelado. Ona je bila že v pižami in se odpravljala spat, jaz pa sem se v mislih že pripravljaj zasesti najboljši položaj za gledanje televizije. Ob osmih je bila na sporedu tekma Olimpija : Panathinaikos in me je že razganjalo od pričakovanj.

Naenkrat sem zagledal očeta in takoj prepoznal tisti njegov sumničavi pogled, oborožen s prepričanjem, da sem ga hudo polomil. V roke mi je porinil telefon in zašepetal: »Dejanova mama bi rada govorila s tabo.«

Prestrašeno sem slušalko prislonil k ušesu. Eva, ki je vselej prepoznala moj strah, pa je spustila preostanek palačinke na krožnik in zadovoljno zastrigla z ušesi. Kot ponavadi je komaj čakala, da so me zasačili pri kakšni norčiji.

»Živjo, Marko, tukaj Mojca, Dejanova mama. Oprosti, da te motim, samo nekaj bi te rada vprašala, če dovoliš?«

Pokimal sem in šele, ko nekaj sekund ni bilo njenega odgovora, dojel, da tega mojega kimanja Dejanova mama ne more slišati.

»Ja.«

»Si šel res danes z Dejanom skupaj iz šole?«

»Ja.«

»Ob kateri uri pa?«

Nisem imel pojma, kaj naj ji odgovorim. Namesto, da bi razmišljal o tem, kdaj sem prišel domov, sem razmišljal o zgodlarci in petici, ki bi morala biti štirica.

»Je bilo ob treh?«

»Ja. Mogoče.«

Ni bilo ob treh. Veliko prej je bilo, a si nisem upal nasprotovati. Želel sem si samo, da bi že enkrat bleknila, v čem je problem.

»Si prepričan?«

»Mislim, da sem.«

»A ste imeli po pouku še nadomeščanje matematike?«

Nikoli nismo imeli nadomeščanja matematike. Pa tudi če bi ga, me tam ne bi bilo. Pri matematiki sem z levo roko dobival petice in svojega prostega časa za noben denar ne bi želel zapravljati z vektorji. Da bi v šoli ostajal kar do treh, mi je bilo pa sploh nepredstavljivo. A njen glas je bil v tistem trenutku zame tako zastrašujoč, da bi se z njo strinjal tudi, če bi trdila, da je Messi slabši od Ronalda ali da je biologija boljši predmet od telovadbe.

»Ja.«

»Hvala, Marko. Oprosti, ker sem te motila. Očeta pozdravi. Pa mamu tudi. Lahko noč.«

»Ja.«

Na srečo se je iz dnevne sobe v tistem zaslišal glas televizijskega komentatorja Petra Vilfana, ki je navdušeno govoril, da je v dvorani v Stožicah trinajst tisoč gledalcev in oče se je z enim očesom že oziral proti televizorju. V hipu je pozabil na svojo sumničavost in zasliševanje je prevzela mama. A tudi njen kup vprašanj o tem, kaj je od mene želela Dejanova mama, je kmalu prekinil začetek tekme in vsi smo se zadovoljili z mojim na hitro izmišljenim pojasnilom, da si Dejanova mama želi, da bi Dejanu pomagal pri matematiki. Edino Eva je želela nadaljevati pogovor, sluteč, da ni izvedela vsega, a jo je mama poslala v posteljo.

Dejan je bil naslednji dan spet Dejan. Kar je pomenilo, da je tudi med odmori nepremično ždel v svoji klopi. Martin ga je pred časom cel odmor iz neposredne bližine ciljaj s pihalnikom direktno v obraz, pa ni Dejan niti enkrat dvignil pogleda. In tudi tokrat se je uspešno izogibal možnosti, da bi se s komerkoli zapletel v pogovor. Še posebej z mano.

Po peti uri, ki je bila biologija, je v razred prišla razredničarka Flisarca in nam povedala, da zadnja ura zemljepisa odpade in da gremo lahko domov, kar je v tistem trenutku izzvalo večje navdušenje, kakor če bi nam vsakemu podarila milijon evrov.

S svetlobno hitrostjo smo pometali stvari v torbe in se tuleč od navdušenja zagnali proti garderobi. Ravno sem bil na tem, da stopim skozi vrata učilnice, ko me je naenkrat nekdo povlekel za roko.

»A bova šla danes spet skupaj domov?«

»Zakaj?«

Takoj mi je bilo jasno, da sem Dejana s tem vprašanjem popolnoma zmedel in da bi verjetno lažje odgovoril na vprašanje iz atomske fizike. Postalo mu je nerodno in je spustil pogled. Bil je živčen, roke so se mu tresle.

»Jaz ne grem takoj domov.«

»Te počakam v garderobi.«

Dejan je kar odfrčal ven iz razreda in se zaletel v Flisarco, ki je naveličano stala pri vratih in me zdaj s pogledom priganjala, naj se že spokam ven, ker mora zakleniti.

Ko sem čez slabe pol ure z Martinom in Andrejem prišel

v garderobo, je Dejan še vedno sedel tam. Obut je bil in oblečen, z jakno zapeto do vratu in s torbo na hrbtu. Nihče se ni oziral nanj, jaz pa sem upal, da si ne bo upal govoriti z menoj v prisotnosti dveh drugih sošolcev. Na srečo je bil Dejan kot ponavadi nepremičnina in šele ko smo mi trije zapuščali garderobo, sem opazil, da se je tudi on dvignil. Čez nekaj sekund sem se obrnil in ga videl, kako koraka kakšnih deset metrov za nami. Na srečo tega ne Martin ne Andrej, ki sta se spet dajala okrog tega, ali bo španski prvak Barcelona ali Real, nista opazila. Glede na to, da sta se zadnjič skoraj stepla, ker je Tim trmasto ponavljal, da je LeBron James stokrat boljši od Kobeja Bryanta, to sploh ni bilo čudno.

Ko smo se razšli, je Dejan še nekaj minut capljaj za mano na varni razdalji desetih metrov, nato pa me je na hitro dohitel. A rekel ni nič. Spet je zamišljeno buljil v tla in šele pri razpotju, kjer bi lahko zavil proti svojemu bloku, me je na hitro pogledal, kot bi se želel prepričati,

da mu ne bom ušel. Ko sva končno prišla do njegovega bloka, sem mu pokimal in želel nadaljevati svojo pot, pa me je Dejan nenadoma povlekel za jakno.

»Bi igral kakšno igrico?«

»Kakšno igrico?«

»Na računalnik.«

Ko sem mimogrede pogledal proti svojemu bloku, je Dejan bliskovito z roko segel proti meni in začutil sem, da mi ne bo kar tako pustil, da bi šel domov. Še več, Dejan me je čvrsto prijel za roko in me vse močneje stiskal. Zazdelo se mi je, da me je enkrat celo pogledal v oči, kar je bilo zanj nekaj neverjetnega. Imel je zelo čuden pogled.

Z Bronhijem sva se tako kmalu vozila z dvigalom v

osmo nadstropje. Stal je s hrbtom obrnjen proti meni in pogledom usmerjenim naravnost v številčnico nad vrati. Ko so se vrata odprla, je hitro stopil naprej in na moje presenečenje pozvonil. Ne vem, zakaj, a prepričan sem bil, da je sam doma.

Odprl nama je starejši moški, ki ni bil njegov oče. Dejanov oče je bil smešen striček in Tomaž je Dejana rad zbadal, da je bil njegov oče, ko je bil še majhen, vrtni palček. Gospod na vratih pa je bil visok sivolasec, z zaobljenim pivskim trebuhom, kakršnega je imel tudi moj dedek, ki se je trepljal po njem in govoril, da on s svojim trebuhom celemu svetu sporoča, kako dobro kuha moja babica.

»O, Dejanček, si že doma? Živijo.«

Dejan mu ni odgovoril in gospod na vratih se je obrnil k meni in mi ponudil roko. Zamomljal sem, da mi je ime

Marko, on pa mi je pomagal, da sem snel torbo z rame, mi dal copate ter mojo jakno obesil na obešalnik.

»Bi mogoče čaj?«

Pokimal sem in gospod se je takoj odpravil v kuhinjo. Medtem ko je kupal čaj, je nama ponujal vse mogoče, od sendvičev z mortadelo do gobove juhe, a jaz nisem bil lačen, Dejan pa je tudi odkimaval. Nato nama je prinesel čaj in se usedel poleg naju.

»Jaz sem Dejanov stric Tone, veš, Marko? Pomagam Dejanovi mami. Pa očku. A ne, Dejan? Onadva veliko delata. Jaz sem pa trenutno brez službe, pa sem malo priskočil na pomoč. Dejanu pomagam pri matematičnih nalogah. A ne, Dejan? Veš, Marko, jaz sem dobil srebrno Vegovo priznanje v osnovni šoli, pa me je Dejanova mama prosila, naj mu razložim težje snovi. Vektorji nama gredo odlično.«

Govoril je, navit kot naša soseda Simona, za katero je moj oče pravil, da je nazadnje utihnila leta dvainosemdeset, in me spraševal vse živo. Odgovarjal sem kratko, največkrat z eno samo besedo, on pa je potem to na dolgo in široko komentiral, me stalno primerjal z Dejanom in če sem rekel, da je moj najljubši predmet telovadba, je on začel napletati o tem, zakaj Dejanu telovadba ni všeč, in mi razlagal, da smo si otroci pač različni. Vsaj deset minut je modroval na temo nogometa, ki po njegovem večini otrok sploh ni všeč, a ga igrajo, ker se bojijo izstopati.

Dejan je ves ta čas sedel zraven kot okamenel. Ko je stric Tone odšel po Dejanove risbe, da bi mi pokazal, kako lepo je risal kot otrok, sem se obrnil k njemu.

»Počasi bom moral domov. Moram narediti domačo nalogo, preden mama pride iz službe.«

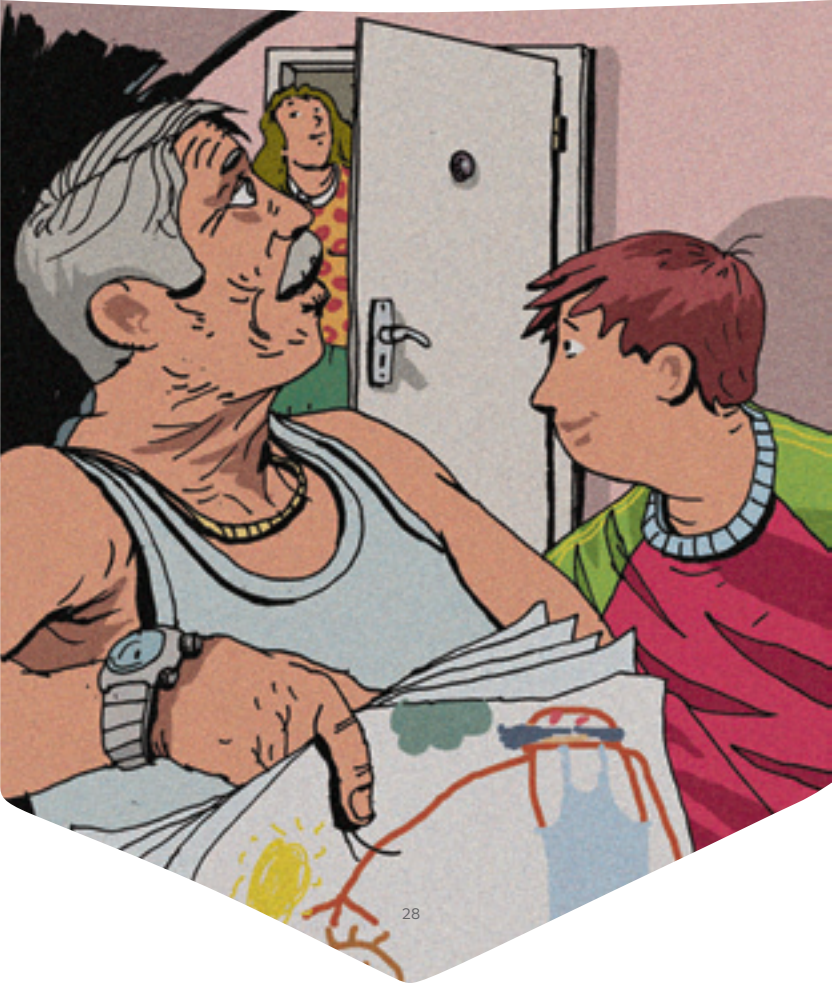
V hipu me je prijel za roko in jo povlekel k sebi. Odkimaval je in zdelo se mi je, da je prestrašen.

»Lahko sem še največ pol ure.«

Vse skupaj je bilo tečno sto na uro. Stric Tone se je vrnil z nekimi hecnimi risbicami in mi jih kazal, kot da to ne bi bilo dovolj, pa me je odpeljal pogledat še Dejanovo sobo in mi spotoma razkazal še preostanek stanovanja. Ko sem vprašal, kje imajo računalnik, me je le začudeno pogledal.

»Računalnik? Dejan nima računalnika. Ampak ga bomo kmalu kupili, a ne, Dejan? Zadnjič sva bila v trgovini in sva se malo razgledala naokoli. Dober računalnik dobiš danes že za majhen denar, a ne, Dejan?«

V tistem se je zaslišalo odklepanje vrat in na vratih sta se pojavila Dejanova starša. Gledal sem velike in polne

vrečke, iz katerih je molela škatla špagetov in ki jih je Dejanova mama z veliko težavo počasi spuščala na tla v predsobi, ko se je Dejan nenadoma kot podivjan zatelet vanjo in jo čvrsto objel ter se stiskal k njej kot majhen otrok. Mama je delovala malce presenečena, Dejanov oče, bivši vrtni palček, pa je zmedeno stal za njima z dvema vrečkama v roki in potrpežljivo čakal, da bo lahko vstopil v stanovanje.

»Marko je prišel na obisk. Stric Tonči je skuhal čaj in nama dal piškote. Zdaj gledamo mojo sobo.«

»A res? Lepo. Živijo, Marko. Boš ostal na kosilu?«

Izgovorov sem imel na zalogi cel kup, a me je Dejan prehitel.

»Marko mora domov, ker bo njegova mamica prišla iz službe in jo bo skrbelo.«

Stric Tone mi je medtem že pripravil moje čevlje in jakno in še preden smo se uspeli pozdraviti, smo začeli s poslavljanjem. Dejan je še vedno stal ob mami, ki ga je nežno božala po laseh. Zdelo se mi je, da se je celo nasmehnil.

»Adijo, Marko.«

Drugo jutro se je v šoli ponovilo Dejanovo hipnotizirano čemenje in zdelo se mi je, da se cel dan sploh ni premaknil in nasploh je deloval kot kip samega sebe. Ne vem, kolikokrat sem pogledal proti njemu, a je vsakič gledal v isto točko nekje na sredi svoje mize. Enkrat ga je slovarca sicer vprašala nekaj o priredjih, a je samo buljil v prazno in ko mu je dala minus, ni niti trznil. Pomislil sem, da bi verjetno lahko dobil še sedemnajst minusov, pa bi bilo isto. A ko sem pred zadnjo uro med odmorom pil vodo, je le pristopil k meni.

»Greš danes spet k meni na obisk?«

»Danes ne morem, ker ...«

»Prosim!«

»Res ne morem ...«

»Prosim te ... Marko.«

Mislil je blazno resno in imel je solzne oči. Ko mu je po obrazu stekla solza, se je hitro stisnil v kot in svoj objokani obraz prislonil čisto ob zid, da ga ne bi kdo opazil.

»Lahko greš ti k meni. Bova igrala igrice na računalniku.«

Ne vem, kako sem prišel na to idejo, a nekaj sem mu moral reči. K njemu se mi ni dalo, mami pa bom uporabo računalnika že kako pojasnil in bo razumela, ker Dejana še ni bilo pri nas doma in ima prvič vsak gost pri njej nekaj kredita. Oče pa bo tudi samo odmahnil z roko in šel prebirat časopis.

Dejan je z glavo prilepljeno na steno komaj opazno prikimal. Zdelo se je, da je zadovoljen s to mojo idejo. Vrnil sem se v klop, on pa je ostal tam in je stal tam še, ko je v razred stopil Rooney, naš učitelj angleščine,

ki je imel malo rdečih las in peg po obrazu, tako kot nogometaš Manchester Uniteda. Rooney se je za hip ustavil ob njem, nato pa napravil tako zelo začudeno faco, da je razred planil v smeh.

»Hey you! Your girlfriend has run away and you are kissing the wall, my friend!«

Dejan se je na veselje celega razreda ravno prav zmedeno ozrl, nato pa osramočeno zdivjal v svojo klop. Martin mu je hotel postaviti nogo in ga spotakniti, a je Alenka, ki je sedela v klopi zraven Martinove in ji je šel ta na živce, to opazila in Dejana pravočasno opozorila. Na srečo ni nihče opazil njegovega objokanega obraza in kmalu so vsi spet pozabili nanj.

Doma se je izkazalo, da je prežvekovalec Bronhi v resnici oboževalec računalniških igrin in želel je preizkusiti vse igrice, ki sem jih imel naložene na svojem računalniku. Sam sem se mnogih že zdavnaj naveličal in kmalu sem se naveličal tudi Dejanove računalniške družbe, a njemu, kljub mojim stalnim opazkam, da moram napisati domačo nalogo, ker bosta mama in oče vsak čas prišla iz službe, ni bilo do tega, da bi šel domov. Po eni uri, ko je bil ravno na tem, da se prebije v drugi nivo Harryja Potterja, sem imel že vsega dovolj. Zato sem vstal in šel gledat televizijo v dnevno sobo. Tam je sedela Eva, ki je za mizo v kuhinji pisala domačo nalogo.

»Zakaj je ta tvoj sošolec tako žalosten?«

»Ni žalosten. Čuden je.«

»Žalosten.«

»Čuden.«

»Žalosten je. Pika stop.«

»Prav, potem pa je žalosten.«

»Zakaj pa?«

»Pojma nimam.«

»Ga nisi vprašal?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Ker je čuden.«

»Ni čuden, ampak žalosten.«

»Prav.«

»Simona ima prav. Fantje ste res bebci.«

Eva je zavila z očmi, natanko tako, kot je z očmi naredila mama, ko sem kdaj trmasto gnal svoje, nato pa se je spet posvetila svoji domači nalogi. Ko sta čez kakšno uro mama in oče prišla domov, sva z Dejanom še vedno sedela vsak v svoji sobi, on za strogo prepovedanim računalnikom, jaz pred strogo odsvetovanim televizorjem in moral sem uporabiti vso svojo domišljijo, da sem očetu pojasnil, kako in zakaj je prišlo do te situacije. Napletal sem in napletal in na koncu nekako napletel, da sem Dejanu pomagal pri matematiki, ker me je tako prosila razredničarka Flisarca, pardon, gospa Flisar, in ko sva končala domačo nalogo, sem ga povabil, da skupaj odigrava še eno igrico, a sem jaz takoj izpadel, on pa je ostal sam v igri. Mama mi je verjela, oče je odmahnil z roko

in pobral časopis, Dejana pa sta povabila, naj ostane pri nas na kosilu.

Izkazalo se je, da zna ta prežvekovalec mlaskati tudi s povsem spodobno hitrostjo in Dejan je en dva tri zmazal dva velika dunajska zrezka, medtem ko sva se oba z Evo še borila s prvim.

»Lahko jutri spet pridem k Marku, gospa Petek?«

Nisem mogel verjeti svojim ušesom.

»Še nekaj nalog iz matematike morava narediti. Marko je odličen inštruktor.«

»A res? To me pa zelo veseli, Dejan. Seveda lahko prideš.«

Jaz, odlični inštruktor, sem lahko nato le še poslušal

njun osladni pogovor, ki je trajal in trajal in Dejan je tako spretno razvijal mojo napleteno zgodnico, da nisem bil več prepričan, kdo od naju si jo je sploh izmislil. Predvsem pa je v teh nekaj minutah moji mami povedal več kot vsem svojim sošolcem v letošnjem šolskem letu. Evo je bolj ali manj ignoriral, ampak nje to sploh ni motilo.

A Dejanov plan, da bi popoldan spet prebil za mojim računalnikom, je drug dan na mojo srečo preprečil stric Tone. Ravno sva molče stopala iz šole, ko sem ga zagledal, kako stoji kakšnih sto metrov stran, sredi travnika, kjer ponavadi stojijo le sprehajalci psov, ki čakajo, da njihovi ljubljenci opravijo svoje male in velike potrebe. Ni mi bilo jasno, zakaj ni prišel bližje vhodu, kakor to počnejo vsi, ki pred šolo čakajo na učence.

Začuden sem se obrnil k Dejanu, a tega ni bilo več ob meni. Razen nekaj punc iz višjih razredov, ni bilo pred šolo nikogar. Tone mi je veselo pomahal, jaz pa sem se obrnil in skozi vrata videl Dejana, kako mi skrivajoč se za vogalom kaže, naj se vrnem v šolo. Zmedeno sem se obračal zdaj proti stricu Tonetu, zdaj proti Dejanu in resno tehtal, kateri od teh dveh čudakov je manjša tečnoba. Verjetno se mi je takrat, ob pogledu na njegovega strica, prvič v življenju za trenutek Dejan zazdel čisto v redu fant in sem se odločil, da

se vrnem v šolo, čeprav nisem vedel, zakaj bi se sam izogibal komurkoli.

Že nekaj sekund zatem sva tekla proti stranskemu izhodu. Oziroma je on tekel, jaz pa sem se kmalu ustavil in le še počasi hodil za njim. Ko sem prišel do izhoda, se je Bronhi kot zmešan obračal naokoli. Bil je živčen in me je vlekel k sebi in deloval je kot nekdo, ki ni imel pojma, kaj hoče in kam bi rad šel.

»Če greva tam čez igrišče pa mimo gradu, lahko prideva do tvojega bloka.«

Iztrgal sem se mu in ga odrinil stran od sebe.

»Kaj se dogaja?«

»Nič. Zakaj?«

»Jaz se tega ne grem več.«

Nisem imel več potrpljenja ne zanj ne za njegove skrivalnice. Hotel sem domov in hotel sem domov sam. Bilo mi je dovolj te vsiljene družbe največjega razrednega čudaka, s katerim se nihče ni hotel družiti. Vsega mi je bilo dovolj. Odločil sem se, da bom šel domov, pa če se bom moral zaradi tega stepsti z njim.

»Počakaj, Marko!«

»Samo, če mi poveš, kaj se dogaja.«

»Ne morem.«

Dejanov glas se je tresel. On se je tresel. Bil je na tem, da se zjoka, a meni se je zdaj njegovo cmeranje zdelo del njegove igre, s katero se je prisestal name.

»Potem pa nič. Adijo.«

»Marko! Prosim te!«

»Povej, ali pa grem.«

»Ne morem!«

»Zakaj ne?«

»Ne vem.«

»Povej, za kaj gre!«

»Ne.«

»Moraš!«

»Ne mo ...«

Ni mogel izgovoriti do konca. Začel je jokati. Sesedel se je na tla in glavo zaril med roke. Počasi sem se mu približal in se sklonil k njemu, a me je z eno roko odrinil stran, medtem ko si je z drugo še naprej zakrival obraz.

Ves zbeغان sem obstal zraven njega in ga brezidejno gledal, kako zvit v klobčič in ležeč na tleh joče še najmanj pet minut, a ker me ni ves ta čas niti za trenutek pogledal in ker je bilo očitno, da bo še kar vztrajal v tem položaju, sem se naposled začel komaj opazno odmikati od njega.

Kakšnih deset metrov nižje, ko sem bil že skoraj na cesti, sem se še enkrat ustavil ter se obrnil proti Dejanu. Od tu se je zdelo, da se ne premika več.

V petek Dejana ni bilo v šolo in po dolgem času sem preživel en normalen šolski dan. Sošolki Milena in Nataša sta se sredi prve ure, ko smo imeli fiziko, na ves glas skregali in skoraj zlasali, ker si je Nataša kupila enak pulover, kakršnega je že imela Milena. Nam ni bilo nič jasno in smo ju samo gledali, Novakova pa ju je nadrla, ker sta bili še bolj otročji od fantov.

Zgodlarca je Mateju postavila nekaj lahkih vprašanj o Šparti, a ker ta kot ponavadi ni imel pojma, se mu je zmešalo in je začel tuliti, da bi se lahko kdaj spravila na Anito in druge piflarke in njih spraševala tako težke stvari. Prepričan je bil, da ga ima na piki, ker njih sprašuje to, kar še drugarčki vedo, njemu pa zastavlja neka filozofična, tako je dejal, vprašanja.

Pri angleščini je Rooneyja spet bolela glava in nas je sedemnajstkrat zaman prosil, naj mu damo mir. Tomaž je seveda štel in potem sta se med glavnim

odmorom skoraj stepla z Asmirjem, ker je ta trdil, da je Rooneyjev rekord osemnajstkrat, Tomaž pa, da je devetnajstkrat.

Slovarca nam je vrnila teste in sem pisal pet. Miha ji je pol ure težil, da si zasluži več točk pri tretji nalogi, mi pa smo medtem v zadnji klopi organizirali turnir v polaganju rok, na katerem je spet zmagal Andrej.

Telovadba pa je bila tako kot ponavadi zakon, za povrh pa sem dosegel še klasičen hat-trick in Martinu spustil tunelček.

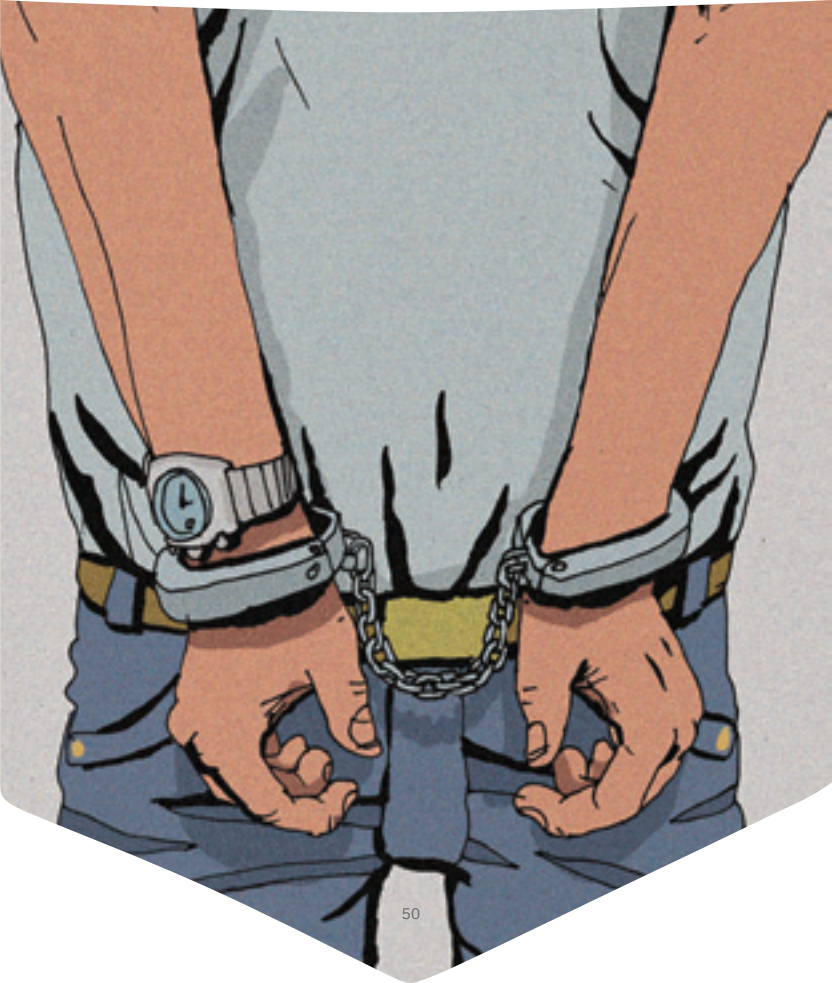
»Ej, a ste slišali, da so na petki v četrtek zvečer enega tipa aretirali? Policaji so uleteli in opa, gremo na Povšetovo.«

»Kdo to pravi?«

»Vsi. Milan je videl, pa Dado tudi. Pa Niko pravi, da je tudi na internetu nekaj pisalo.«

Po vsakem vikendu pride kdo od sošolcev v šolo s hudimi zgodbicami, izmed katerih je večina do potankosti izmišljenih ali pa vsaj pošteno napihnjenih. Ponavadi te zgodbice vključujejo pištrole, nunčake, bokserje, kung fu udarce in vsaj enega bivšega zapornika ali dilerja. Martin je največji nakladač, a so Andrejeve zgodbice kljub vsemu najbolj odštekane.

A tokrat sem čez vikend tudi jaz slišal nekaj o nekih policistih na petki, kjer je živel Dejan. Edijeva mama,

ki je sicer največji paranoik od vseh paranoikov, ki so še na prostosti, je po svoji stari navadi blebetala v dvigalu in smrtno resno razlagala Uršički iz sedmega nadstropja, da so se policisti končno odločili narediti red na petki, kjer že dolgo vsi vemo, da so doma tisti Jerovškovi, ki kradejo kolesa iz naših kolesarnic in da je ona že večkrat klicala na policijo, ko se je eden od teh nevzgojenih mulcev motal okoli našega bloka, a ni nihče reagiral.

Njeno blebetanje je bilo seveda vedno za lase privlečeno, a kot kaže, se je v Dejanovem bloku res nekaj dogajalo. Razen Dejana ni bil nihče v našem razredu iz petke in ker tudi njega spet ni bilo v šolo, smo se bili prisiljeni zadovoljiti z Martinovimi teorijami.

»Meni je bila petka vedno sumljiva. Samo pomisli, kdo živi tam, pa ti bo vse jasno.«

»Kdo?«

»Kaj kdo? Saj veš, kdo!«

»Ne vem.«

»Poglej samo avtomobile pred petko. Sama mafija. Po moje imajo v petki svoje hedkvotrs.«

»Kaj imajo?«

»Hedkvotrs! A ne veš, kaj so hedkvotrs?«

»Ne.«

»Ti si pa res za luno. Hedkvotrs so ... mislim, to je ... tam se pač zbirajo šefi. Temu se reče hedkvotrs. Po angleško. In po moje je policija uletela in jim vse razbila. Po moje so se tudi streljali.«

Do konca pouka se je zvrstilo še več podobnih teorij in kmalu so bili vpleteni vsi, od forenzikov do privatnih detektivov, od predsednika države do tajnih agentov. Boris iz c razreda, ki prav tako živi v petki, je med odmorom celo naložil, da je bilo v soboto zvečer slišati, kot bi policijski helikopter pristal na strehi njihovega bloka.

Če ne bi zadnja ura likovne vzgoje odpadla, bi se verjetno na petki čez vikend začela tretja svetovna vojna.

Ko sem hodil proti domu, me je zaradi nečesa kar vleklo proti tej, po novem zloglasni petki, kot da mi bo že samo pogled na ta blok povedal, kaj se je dogajalo tam. Takrat sem spet pomislil na Dejana in šele zdaj mi je kapnilo, da sem ga pred dnevi pustil jokati pred stranskim vhodom v šolo in da ga od takrat ni bilo v šolo. Pomislil sem, če se mu je mogoče zmešalo in je prišla policija in ga odpeljala v norišnico, a sem takoj odvrnil to noro misel, ker otrok policija ne sme aretirati.

A ko sem se približeval njegovemu bloku, sem začel premišljevat o tem, da je vse to nekako povezano in da me doma verjetno čakajo kriminalisti, ki me bodo spraševali, tako kot v ameriških nadaljevankah, če sem v četrtek tega in tega datuma ob tej in tej uri pustil svojega sošolca Dejana Petriča pred šolo. Spraševali me bodo, kaj sem mu rekel in ali sem opazil kaj sumljivega in podobne buče ter se pretvarjali, da

so prijazni in da so moji prijatelji, v resnici pa bom jaz njihov glavni osumljenec za kdo ve kaj.

Stal sem pred Dejanovim blokom in gledal v domofone. Razmišljal sem, da bi pozvonil, a nisem imel pojma, kaj naj vprašam, če se mi kdo oglasi. Pravzaprav nisem vedel, kaj me sploh v zvezi z Dejanom zanima. Obrnil sem se že, da bi krenil domov, na kar sem zagledal Dejanovo mamo, ki je hodila proti meni. Pogledala me je, a se je zdelo, kot da me ni prepoznala in je nadaljevala svojo pot proti vhodu v blok.

»Dober dan, gospa Petrič, a je Dejan mogoče doma?«

Gospa Petrič se je ustavila in se obrnila k meni, a zdelo se je, da sploh ne ve, kaj sem jo vprašal, in gledala me je tako kot moj oče, kadar ga kdo prezgodaj zbudi, ko zaspi popoldan na kavču pred televizijo.

»Dejana jutri ne bo v šolo.«

Nato je odklenila vrata in vstopila v blok. Mimo nje je šla neka upokojenka in jo lepo pozdravila, a ji gospa Petrič ni odgovorila. Nisem je uspel niti vprašati, če potrebuje Dejan zvezke za prepisat.

Dejana jutri res ni bilo v šolo. Pa tudi naslednje dni ne. Velika ušesa njegovih sošolcev so doma med bolj in manj pridušenimi pogovori svojih staršev prestrezala košček po košček njegove zgodbe in v šoli smo jo med odmori s skupnimi močmi počasi sestavljali v vse bolj žalostno celoto.

Kmalu se je namreč po naselju razvedelo, da so policisti tisti dan v zapor odpeljali prav njegovega strica Toneta in mnogi so bili prepričani, da mora biti Dejanova odsotnost nekako povezana s tem.

Potem pa smo nekega dne na hodniku šole zagledali Dejanovega očeta, kako ves zamišljen izstopa iz ravnateljve pisarne. Bivši vrtni palček je bil povsem drugačen in smo ga komaj prepoznali, a je bil to nedvomno on. Po mojem mnenju njegova drugačnost ni bila zgolj v obleki in kravati, kot je to trdil Martin, ampak sem se bolj strinjal s Timom, ki se

mu je zdelo, da je imel takšen obraz kot Al Pacino na koncu tistega filma, ko cel film ni mogel spati. Tim je sicer takoj razvil teorijo, da je Dejanov oče verjetno priletel v šolo direktno s kakšnega pomembnega službenega potovanja in da je verjetno večja faca, kot smo si mislili.

Meni pa je bilo pri njegovem nenadejanem pojavljanju v šoli še najbolj zanimivo to, kako se je prebijal mimo horde podivjanih četrtarčkov, ki so na hodniku pred ravnateljstvo pisarno izkoriščali svojih pet minut med šolskima zvoncema. Seveda je bilo vsem jasno, da bi rad čimprej prišel ven, a se mu je mudilo na prav poseben način. Niti enkrat samkrat ni uporabil glasu, da bi opozoril katerega izmed otrok, naj se mu umakne. Namesto tega jih je z rokami samo grobo odmikal, enega za drugim, enako fante kot punce, enako manjše kot večje, kot ne bi šlo za otroke, za živa bitja, marveč veje, ki rastejo čez gozdno potko.

Učenci so se presenečeni nad njegovimi grobimi prijemi v strahu obračali za njim, on pa se ni zmenil za nič in je takoj, ko se je prebil skozi gnečo, dobesedno zdrvel po stopnicah proti izhodu.

Naslednji dan nam je razredničarka sporočila, da se je Dejan prepisal na drugo osnovno šolo, ker so se starši preselili, nekaj dni kasneje pa je Matej od nekod prinesel novico, da naj bi policisti strica Toneta aretirali, ker je Dejana spolno zlorabil.

Zaradi teh srhljivih besed je še Andrej za trenutek utihnil. Spolna zloraba je vsem dala misliti. A že med glavnim odmorom je Martin sprožil bolj ali manj neprebavljivo debato o tem, kaj naj bi to točno pomenilo in drug za drugim so se sošolci opogumili in začeli deliti z vsemi nami svoje večinoma nebulozne ideje, ki so se marsikomu zdele celo smešne.

Samemu mi je ob vsem tem postalo kar malo slabo in nisem mogel sodelovati, kmalu pa niti več poslušati teorije sošolcev o tem, ali je spolna zloraba samo otipavanje ali še kaj hujšega, tako hudega, da celo Andrej ni mogel na glas povedati, za kaj točno gre.

Kot da vse to še ni bilo dovolj, je Asmir kmalu zatem govorico potrdil in jo nadgradil s podatkom, da je Flisarca en dan po pouku našla Dejana, kako joka pred stranskim vhodom v šolo, in ker ji ni hotel povedati, kaj je narobe, je poklicala njegovo mamo, ki je potem, ko je od Dejana končno izvedela, za kaj gre, takoj poklicala policijo.

Jaz nisem nikomur povedal ničesar. Zmrazilo me je vsakokrat, ko sem pomislil na Dejana in strica Toneta in počasi sem začel dojemati, zakaj je Dejan tisti dan zbežal ven iz bloka, zakaj me je vlekli k sebi domov in zakaj je tisto popoldne tako dolgo igral igrice na mojem računalniku. In čeprav sem bil po svoje vesel, da se je vse skupaj končalo, me je zaradi nečesa močno pekla vest.

Sprva nisem imel pojma, zakaj, potem pa sem sam sebe prepričal, da je to zato, ker sem imel Dejana ves ta čas za čudaka. Pa tudi zato, ker smo vsi mi v njem videli le prežvekovalca in ga klicali Bronhi. In ker smo ga ves ta čas mirne duše puščali sedeti samega v garderobi.

Doma sem dosti kasneje, mogoče celo mesec ali dva, prestregel pogovor mame in očeta, ki sta se, ne vedoč, da ju poslušam, pogovarjala o tem, kaj se je zgodilo z Dejanom in njegovim stricem Tonetom. Nisem razumel vsega, kot nikoli ne razumem vsega, o čemer se mama in oče pogovarjata, ko me ni zraven, a mi je bilo jasno, da se je ta zgodba končala samo za nas, za Dejana, njegovo mamo in očeta pa se je šele dobro začela.

Vsaj tako je večkrat ponovil moj oče, ki je, kadar je govoril s tako resnim tonom, ponavadi vedel, o čem govori, in ki je v zelo podobnem tonu tudi dejal, da je spomin na spolno zlorabo hujši od same spolne zlorabe. Vsaj tako sem si jaz zapomnil njegove besede. Mama je potem na dolgo in široko govorila o tem, da bo Dejanova starša do smrti razjedalo, ker ga nista zaščitila in ker nista sama videla, da se nekaj dogaja z njunim sinom. Verjetno se bosta veliko kregala, je rekla in oče se je strinjal z njo, a je rekel, da bo za Dejana

pomembno, da ostaneta skupaj in mu stojita ob strani. Mama je tudi mislila tako. Oče je še rekel, da je še sreča, da ga je učiteljica našla tam, mama pa, da je sreča, da mu je mama takoj verjela in da je poklicala policijo, ki ima veliko izkušenj s takšnimi primeri. Dostikrat starši ne verjamejo svojim otrokom, ko se kaj tako hudega zgodi, je rekla.

Oče je na koncu dejal, da bi bilo treba takšne starše zapreti, a mu je mama zabrusila, naj ne pametuje, ker nima pojma, kako je, če se ti kaj takšnega zgodi. Potem sta se na hitro sprickala glede tega, da je mama vedno najbolj pametna in potem sta zamenjala temo.

Medtem je neopazno do mene pristopila Eva, ki je prav tako prisluškovala pogovoru staršev.

»Sem ti rekla, da je bil žalosten?«

»Kdo?«

»Tvoj sošolec Dejan.«

»Kaj pa ti veš o njem?«

»Špela mi je vse povedala. Njena mama pozna Dejanovo mamo. Grozno.«

»Ja. Kaj je še rekla Špelina mama?«

»Rekla je samo, da je sreča, da si je upal povedati. Marko, a veš, kaj je še rekla?«

»Ne, kaj?«

»Da Dejan sigurno ni edini otrok, ki ga poznamo, da se mu je to zgodilo. Da je ogromno otrok, ki si ne upajo povedati.«

»Bi ti povedala?«

»Vse bi povedala.«

»Ja, ti bi dala izjavo za TV Dnevnik, da bi vsi vedeli.«

Eva se je nasmehnila, kot se ponavadi nasmehne mama ob kakšnem očetovem slabem vicu. Res ni znala skriti ničesar in vse bolj sem bil prepričan, da je morda tudi zato tako vesel otrok.

Naslednji dan sem bil na poti v šolo še vedno prepričan, da bom še pred poukom s sošolci načel pogovor o Dejanu in jim do potankosti povedal vse, kar sem doma slišal.

A ko sem se usedel v garderobo, so se mi že vnaprej pripravljene besede nenadoma razblinile in naenkrat nisem mogel izustiti ničesar. Nemo sem pogledoval proti Martinu, Asmirju, Andreju in drugim sošolcem, a preprosto ni šlo. Poskušal sem se zbrati na vse možne načine, a sem naposled ugotovil, da mi ne bo uspelo iz sebe spraviti niti ene same besede, povezane z Dejanom.

V tistem trenutku sem namreč, sedeč v garderobi na mestu, kjer je ponavadi po pouku v tišini obsedel Dejan, končno uvidel, zakaj mi ni mogel tistega dne pred stranskim vhodom povedati, kaj se v resnici dogaja.

Tudi jaz, ki sem zdaj verjetno čutil le neznamen delček njegove strašanske groze, sem popolnoma obnemel in se nisem mogel več premakniti z mesta. Počutil sem se tako zanič kot še nikoli in sploh ne vem, kako bi ta mučni občutek opisal. Vem le, da sem bil v tistem trenutku stoddostno prepričan, da bi raje umrl, kot pa bil na Dejanovem mestu. In popolnoma jasno mi je bilo, da si nikoli v življenju nisem želel več občutiti niti najmanjšega delčka njegove groze.

Sošolci so se drug za drugim preoblekli in zapustili garderobo. Zadnji je odšel Asmir in me pustil samega sedeti tam.

Šolski zvonec je že pred nekaj minutami označil začetek pouka in Flisarca je bila zagotovo že v razredu, a jaz se še nisem mogel premakniti. Pomislil sem, ali bi se nekemu, ki bi me zdaj videl, kako ždim tu, zazdel čuden, ali pa bi mislil, da pač špicam biologijo, ker bi moral biti vprašan.

Pomislil sem, ali se mi na obrazu vidi groza, ki jo čutim, ali pa izgledam samo malce zaspan; pomislil sem, kako težko je povedati nekaj, kar je tako zelo grozno, da ti postane slabo že, če samo pomisliš na to; pomislil sem, kako srečni smo bili vsi mi, ki nismo bili nikoli na Dejanovem mestu, in pomislil sem, da se nihče od mojih sošolcev te svoje sreče sploh ne zaveda; pomislil sem na Dejana in na to, kako nanj gledajo sošolci v njegovem novem razredu; pomislil sem, ali bo sploh kdaj komu od njih povedal, kaj se mu je zgodilo; pomislil sem na še sto drugih stvari v povezavi z njim, a na nobeno vprašanje, ki se mi je zastavljalo v glavi, nisem imel odgovora.

Ko je šolski zvonec označil konec prve ure, sem še enkrat pomislil, da bi se dvignil in šel v razred, a se še vedno nisem mogel premakniti.

Nekatere skrivnosti ne smejo ostati skrite!

Knjiga je izšla v okviru kampanje Ministrstva za notranje zadeve »Osveščanje o spolnih zlorabah otrok« in je na voljo brezplačno.

Avtor: Goran Vojnovič

Ilustrator: Damijan Stepančič

Izdajatelj in založnik: Ministrstvo za notranje zadeve RS

Urednici: Petra Škofic in Mirjana Gotal

Lektorica: Janja Šušteršič - Nučič

Tisk: Tiskarna Pleško, d. o. o.

Oblikovanje in postavitve: F2, d. o. o.

Naklada: 5000 izvodov

Izdano leta 2011

**Nekatere skrivnosti
ne smejo ostati skrite!**
Spregovori in se osvobodi.
**Spolno zlorabo otroka ali
sum prijavi policiji na 113!**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-32

VOJNOVIČ, Goran

Nekatere skrivnosti ne smejo ostati skrite! / Goran
Vojnovič ;

ilustrator Damijan Stepančič. - Ljubljana : Ministrstvo za
notranje zadeve, 2011

ISBN 978-961-6797-12-2

256400384

**Nekatere skrivnosti
ne smejo ostati skrite!**
Spregovori in se osvobodi.
**Spolno zlorabo otroka ali
sum prijavi policiji na 113!**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

ISBN: 978-961-6797-12-2

9 789616 797122